

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ เป็นการสรุปผลการวิจัย ซึ่งกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลของการวิจัย และข้อเสนอแนะ ทاملำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 458 ชุด จากโรงเรียน 458 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประธานและเลขานุการของคณะกรรมการศึกษา จำนวน 46 ชุด จากโรงเรียนประถมศึกษา 46 โรงเรียน รวม 92 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของคณะกรรมการศึกษาทั้งหมด ใต้คณะกรรมการศึกษา 46 ชุด แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามขนาดของโรงเรียน ใต้คณะกรรมการศึกษาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 ชุด ขนาดกลาง 15 ชุด และขนาดเล็ก 28 ชุด ใช้ประธานและเลขานุการของคณะกรรมการศึกษาที่สุ่มตัวอย่างได้

เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบวิเคราะห์เอกสาร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ประธานและเลขาธิการคณะกรรมการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บข้อมูลจากเอกสารด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 : สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนปีที่เป็นกรรมการศึกษาระหว่าง 5-10 ปี ไม่มีตำแหน่งในชุมชน และอาชีพหลักส่วนใหญ่รับราชการ เมื่อจำแนกตามตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ประธานกรรมการศึกษาทุกคนเป็นชาย ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีตำแหน่งในชุมชนเป็นผู้ใหญ่บ้าน และมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร สำหรับเลขาธิการกรรมการศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนปีที่เป็นกรรมการศึกษาระหว่าง 5-10 ปี ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน และทุกคนมีอาชีพรับราชการ

ตอนที่ 2 : สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

1. หน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น พบว่า เรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป ระบุว่าได้มีการปฏิบัติ

ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวกับการตกแต่งปรับปรุงบริเวณโรงเรียน และอาคารสถานที่ และจัดหารายได้เพื่อบำรุงการศึกษาของโรงเรียน วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำที่มีผู้ระบุถึงร้อยละ 50 ได้แก่ ให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อมีการประชุมกรรมการศึกษา

สำหรับปัญหาในการให้คำปรึกษาแนะนำไม่มีเรื่องใดที่มีผู้ระบุถึงร้อยละ 50 แต่มีปัญหามีผู้ระบุสูงสุด ได้แก่ กรรมการศึกษาให้คำปรึกษาแนะนำน้อย ได้ระบุสาเหตุที่มีความดีสูงสุด คือ กรรมการศึกษาให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนน้อย ข้อเสนอแนะที่มีผู้ระบุสูงสุดคือ โรงเรียนควรเชิญกรรมการศึกษาเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง

2. หน้าที่แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน พบว่า เรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป ระบุว่าได้มีการปฏิบัติ ได้แก่ การจัดงานโรงเรียนเพื่อหารายได้บำรุงการศึกษา ขอความช่วยเหลือจากชุมชนบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน และ ขอความร่วมมือจากชุมชนค่านแรงงานเพื่อปรับปรุงบริเวณโรงเรียน วิธีการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือที่มีผู้ระบุถึงร้อยละ 50 ได้แก่ ทักค่อด้วยตนเองเพื่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ และ ประชุมกรรมการศึกษา ผู้นำชุมชน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ที่ขอความช่วยเหลือและความร่วมมือ

สำหรับปัญหาในการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือ ไม่มีเรื่องใดที่มีผู้ระบุถึงร้อยละ 50 แต่มีปัญหามีผู้ระบุสูงสุด ได้แก่ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนเท่าที่ควร โดยได้ระบุสาเหตุที่มีความดีสูงสุด คือ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาโรงเรียน ข้อเสนอแนะที่มีความดีสูงสุด คือ โรงเรียนควรขอความช่วยเหลือค่านแรงงานมากกว่า ค่านการเงิน

3. หน้าที่เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า เรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป ระบุว่าได้มีการ

ปฏิบัติ ได้แก่ การเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนบริการให้ยืมวัสดุครุภัณฑ์แก่
ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เช่น วัสดุเครื่องครัว โตะ เก้าอี้ เครื่องขยาย
เสียง วิธีการเสนอแนะและประสานงานที่มีผู้ระบุร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ ประชุม
กรรมการศึกษา ช่วยคิดข้อประสานงานกับทุกฝ่ายโดยตรงด้วยตนเอง พบปะแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นกับชุมชน และ ประกาศแก่นักเรียนเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ

สำหรับปัญหาการเสนอแนะและประสานงานที่มีผู้ระบุร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่
โรงเรียนและกรรมการศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ
โดยระบุสาเหตุที่มีความดีสูงสุด คือ ขาดเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ ข้อเสนอแนะ
ที่มีความดีสูงสุด คือ ควรประชุมชี้แจงเพื่อบอกข่าวสารหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ
ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ

4. หน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กรรมการ
ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย พบว่า เรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 50
ขึ้นไประบุว่าได้มีการปฏิบัติ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นครั้งคราวเพื่อจัดหารายได้
บำรุงการศึกษา วิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่มีวิธีการใดที่มีผู้ระบุถึงร้อยละ 50
แต่วิธีการที่มีผู้ระบุสูงสุด คือ ประชุมกรรมการศึกษาเพื่อปรึกษาหารือกำหนดงานและ
แต่งตั้งคณะกรรมการ

สำหรับปัญหาการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่มี เรื่องใดที่มีผู้ระบุถึงร้อยละ 50 แต่
ปัญหาที่มีผู้ระบุสูงสุด ได้แก่ ขาดผู้นำในการปฏิบัติงาน โดยได้ระบุสาเหตุที่มีความดี
สูงสุด คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ข้อเสนอแนะที่มีผู้ระบุสูงสุด คือ
โรงเรียนควรสร้างบุคลากรในชุมชนให้รู้จักการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 : สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
ประถมศึกษา จากการวิเคราะห์เอกสารของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

1. หน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น
พบว่า เรื่องที่โรงเรียนระบุไว้ในเอกสารว่าได้มีการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป
ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำการจัดหาเงินบำรุงการศึกษา การปรับปรุงบริเวณ

โรงเรียน การจัดซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารประกอบ การจัดทำโครงการอาหารกลางวัน การจัดกิจกรรมตามประเพณี การให้บริการอนามัยโรงเรียน และ การจัดทำการเกษตรภายในโรงเรียน วิธีการให้ค่าปรึกษาแนะนำที่มีผู้ระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ ประชุมกรรมการศึกษา และ ผู้บริหารขอค่าปรึกษาแนะนำเป็นรายบุคคล สำหรับปัญหาการให้ค่าปรึกษาแนะนำที่ระบุในเอกสารตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ กรรมการศึกษามาประชุมไม่ครบตามจำนวนที่แต่งตั้ง โดยระบุสาเหตุที่มีความดีสูงสุด คือ มีธุระส่วนตัว ขอเสนอแนะไม่มีระบุไว้ในเอกสาร

2. หน้าที่แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงาน และ ส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน พบว่า เรื่องที่โรงเรียนระบุไว้ในเอกสารว่าได้มีการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ ขอความร่วมมือจากชุมชนเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ ขอความช่วยเหลือจากชุมชนบริจาคเงิน วัสดุอุปกรณ์แก่โรงเรียน ขอความร่วมมือจากชุมชนปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ขอความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานจัดบริการอนามัยแก่นักเรียน เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ และ ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานและส่วนราชการบริจาควัสดุอุปกรณ์การศึกษา วิธีการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือที่ระบุในเอกสารตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ กรรมการศึกษาช่วยติดตาม ขอความร่วมมือจากชุมชน ให้โรงเรียนประกาศแก่นักเรียนช่วยส่งข่าวถึงผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือให้โรงเรียนทำหนังสือแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือจากหน่วยงานและส่วนราชการ และ แต่งตั้งตัวแทนเพื่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือจากหน่วยงานและส่วนราชการ

สำหรับปัญหาการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือที่ระบุในเอกสาร ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ ได้รับความร่วมมือจากประชาชนน้อย โดยระบุสาเหตุที่มีความดีสูงสุด คือ ประชาชนมีรายได้น้อย ขอเสนอแนะที่มีความดีสูงสุด คือ ควรขอรับบริจาคจากผลผลิตทางการเกษตรเพื่อหารายได้เข้าโรงเรียน

3. หน้าที่เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า เรื่องที่โรงเรียนระบุไว้ในเอกสารว่าได้มีการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียน

บริการให้ยืมวัสดุครุภัณฑ์แก่ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เสนอแนะและประสานงาน ให้โรงเรียนได้บริการอาคารสถานที่แก่ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ และ ประสานงานให้โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน ส่วนวิธีการเสนอแนะและ ประสานงานที่ระบุในเอกสารตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ ประชุมกรรมการศึกษา แก่ทั้งผู้รับผิดชอบเพื่อให้บริการวัสดุครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ และ เข้าพบผู้บริหาร โรงเรียนโดยตรง

สำหรับปัญหาการเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการให้ บริการที่ระบุในเอกสารตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ใน การให้บริการไม่เพียงพอ โดยไม่ได้ระบุสาเหตุไว้ในเอกสารของโรงเรียน ข้อเสนอ แนะที่มีความถี่สูงสุด คือ กำหนดชนิดของวัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการไว้

4. หน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาศึกษามอบหมาย พบว่า เรื่องที่ระบุ ไว้ในเอกสารของโรงเรียนว่าได้มีการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ แต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อจัดกิจกรรมหารายได้บำรุงการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัด กิจกรรมอนุรักษ์ประเพณีของชุมชน และ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ วิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ระบุไว้ในเอกสารตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้แก่ ประชุม กรรมการศึกษา

สำหรับปัญหาการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่มีเรื่องใดที่ระบุไว้ในเอกสารถึงร้อยละ 50 แต่มีปัญหาที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ขาดบุคลากรที่ชำนาญงานเฉพาะด้าน เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างเขียน โดยไม่ได้ระบุสาเหตุไว้ในเอกสารของโรงเรียน ข้อเสนอแนะ ที่มีความถี่สูงสุด คือ ขอยืมบุคลากรจากหน่วยงานอื่น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีสาระสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรได้รับความสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ก. สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ในส่วนของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นประธานกรรมการศึกษา พบว่า ทั้งหมดเป็นชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นกรรมการศึกษาระหว่าง 5-10 ปี มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน และมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร จากข้อมูลนี้แสดงว่า ในการเลือกประธานกรรมการศึกษาซึ่งคณะกรรมการศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่ได้รับแต่งตั้งจำนวน 15 คน จะร่วมกันพิจารณาเลือกทั้งนั้น ส่วนใหญ่จะให้ความไว้วางใจต่อบุคคลสอดคล้องกับตำแหน่งในชุมชนที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ในกรณีเช่นนี้ ผู้ใหญ่บ้านได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ปกครองของหมู่บ้านจึงมักได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้นำของชุมชนด้านการศึกษาด้วย และแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้อำนาจระเบียบว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 ในข้อ 9 ว่า "ให้กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามีวาระการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจจะได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้" ก็ให้เห็นได้ว่า ประธานกรรมการศึกษาแม้ว่าจะหมดวาระแล้ว ก็ยังได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่อไป สอดคล้องกับความเห็นของ สุรมณีส (วารสารประชาบาล 2521 : 18-19) ที่ว่า เท่าที่ปฏิบัติกันมากรรมการศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งมักจะได้เป็นกรรมการศึกษาตลอดชีพ กล่าวคือ หากไม่ถึงแก่กรรมหรือย้ายภูมิลำเนา ก็มักจะไม่ถูกถอดถอนออกจากหน้าที่

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเลขานุการกรรมการศึกษา พบว่า ทุกคนมีอาชีพรับราชการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40-50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนปีที่ เป็นกรรมการศึกษา 5-10 ปี ไม่มีตำแหน่งในชุมชน จะเห็นได้ว่า ข้อมูลอาชีพหลักจะเป็นไปคามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 ข้อ 4 ที่ว่า

" . . . ให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาแห่งนั้น เป็น

กรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง" และจากข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ เลขานุการ กรรมการศึกษาที่มี วุฒิทางการศึกษา และจำนวนปีที่ เป็นกรรมการศึกษา แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิและ ประสบการณ์ในระดับซึ่งน่าจะมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารและการดำเนินงาน ด้านกรรมการศึกษาของโรงเรียน เพียงพอที่จะช่วยให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายอย่าง มีประสิทธิภาพได้

ข. สภาพการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
จะเสนอการอภิปรายเป็นลำดับดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พบว่า

1.1 สภาพการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียน ส่วนใหญ่กรรมการศึกษาจะให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการตกแต่ง ปรับปรุงบริเวณโรงเรียนและอาคารสถานที่ เรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียน ประถมศึกษาได้รับงบประมาณสนับสนุนการสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบ และ ซ่อมแซมอาคารสถานที่ เป็นจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโรงเรียนที่มีอยู่ จึง ทำให้โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ต้องขอคำปรึกษาแนะนำจากกรรมการศึกษาเพื่อหา แนวทางพัฒนางานอาคารสถานที่ด้วยความร่วมมือจากชุมชนตามความเหมาะสมกับสภาพ ของท้องถิ่น ผลการวิจัยที่พบว่าสอดคล้องกันจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสาร คือ ให้คำปรึกษาแนะนำการจัดหารายได้บำรุงการศึกษา จากประสบการณ์ของผู้วิจัย การจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนจะใช้เงินจากเงินบำรุงการ ศึกษาของโรงเรียนซึ่งได้มาจากการจัดหาของผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนหรือร่วมกับ กรรมการศึกษาปรึกษาหารือจัดหารายได้จากชุมชนเพื่อใช้ในกิจกรรมสนับสนุนการเรียน การสอน สำหรับการให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น รายการ ปฏิบัติส่วนใหญ่จะให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมวันสำคัญ การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์เพื่อ

อ่านวาทกรรมและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับสรุปผลงานวิจัยของ
เปลี่ยน ศิริวิงสรรคกุล (2527 : 98) ที่ว่า "กรรมการศึกษามีความสำคัญต่อการ
พัฒนาการศึกษาในระดับศึกษาเป็นอย่างมาก เช่น ให้ความร่วมมือกับครูใหญ่และ
ครูเพื่อปรับปรุงโรงเรียน ให้คำปรึกษาหารือในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรม
ทางการศึกษา" เป็นที่น่าสังเกตว่าให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
นั้น มีการปฏิบัติเป็นส่วนน้อย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โยทยา แก้วปลั่ง
(2529 : 87) ที่พบว่า "บทบาทที่พบว่ามี การปฏิบัติกันน้อยที่สุด คือ ให้คำแนะนำปรึกษา
และช่วยเหลือโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอน" และสอดคล้องกับสภาพความ
เป็นจริงในสังคมโดยทั่วไปที่ประชาชนให้ความนับถืออาชีพครูว่า เป็นผู้มีความรู้ ความ
สามารถในการจัดการเรียนการสอน กรรมการศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา
ไม่มีความสามารถให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ยกเว้นใน
บางเรื่อง เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการศึกษาของโรงเรียนซึ่งเป็น
อาชีพส่วนใหญ่ของกรรมการศึกษาจึงสามารถให้คำปรึกษาแนะนำได้

ในปัจจุบันการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาในการให้คำปรึกษาแนะนำมีบทบาท
มากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครู
และนักเรียน เช่น เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ตรงเวลา และการเข้าร่วม
กิจกรรมของชุมชน ซึ่งในปัจจุบันครูสอนส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ ทำให้การ
เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนมีน้อยครั้ง การปฏิบัติงานไม่ตรงเวลาราชการเพราะต้องใช้
เวลาในการเดินทาง สำหรับพฤติกรรมของนักเรียนนั้น ชุมชนมีความคาดหวังให้
นักเรียนเป็นผู้มีมารยาทอันดีงาม มีระเบียบวินัย เมื่อพฤติกรรมเป็นไปในทางตรงข้าม
เป็นการเหมาะสมที่กรรมการศึกษาซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนบุคคลในท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่สะท้อน
ความต้องการของชุมชนออกมา เป็นคำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนซึ่งเป็นบทบาทสำคัญ
ประการหนึ่งของกรรมการศึกษา

1.2 วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำ พบว่า กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้
คำปรึกษาแนะนำระหว่างที่มีการประชุม เพราะเป็นโอกาสที่จะเสนอความคิดเห็นให้
ที่ประชุมยอมรับและนำไปปฏิบัติ ข้อเสนอแนะบางประการที่ไม่สามารถเสนอต่อที่ประชุม
ได้ จะใช้วิธีเข้าพบผู้บริหารหรือให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อผู้บริหารโรงเรียนเรียกพบ

เป็นที่น่าสังเกตว่าการให้ค่าปรึกษาแนะนำแก่ครูผู้สอน เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรงนั้น จะเกิดขึ้นเมื่อสถานการณ์หรืออำนาจมากกว่าความตั้งใจของกรรมการศึกษาเอง เช่น เมื่อครูผู้สอนชกค่าแนะนำ หรือ มีการพบปะพูดคุยเป็นการส่วนตัว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประจักษ์ ลุนราศรี (2524 : 69) ที่พบว่า "กรรมการศึกษาใช้วิธีการพบปะพูดคุยกับครูใหญ่และคณะครูในการให้ค่าปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆ" และสอดคล้องกับปัญหาที่พบจากผลการวิจัยครั้งนี้ว่า คณะครูขาดความสนใจที่จะรับฟังคำแนะนำของกรรมการศึกษา ทั้งไม่มีสาเหตุมาจาก ครูคิดว่ากรรมการศึกษาไม่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และ เห็นว่ากรรมการศึกษาไม่มีความรู้เพียงพอที่จะให้ค่าปรึกษาแนะนำ เรื่องการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นเลขานุการกรรมการศึกษาโดยตำแหน่งคงใช้วิธีการที่เหมาะสมกับสภาพบุคคล เพื่อให้กรรมการศึกษาสะท้อนความต้องการของชุมชน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

1.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านให้ค่าปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน พบว่า กรรมการศึกษาให้ค่าปรึกษาแนะนำน้อย สาเหตุเนื่องจาก กรรมการศึกษาให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนน้อย ปัญหาดังกล่าวทำให้โรงเรียนต้องค่าเงินในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยขาดทุนจากชุมชน ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ว่า โรงเรียนควรชกค่าปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนทุกเรื่อง ผู้บริหารควรรหาโอกาสพบปะพูดคุยกับกรรมการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การจัดกิจกรรมของโรงเรียนสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และ โรงเรียนควรเชิญกรรมการศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญของโรงเรียน เพื่อให้ เกิดแรงจูงใจที่จะให้ค่าปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนมากขึ้น และ เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็น ของ นพพงษ์ นพจิกทรากุลย์ (2525 : 33) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการศึกษา กับโรงเรียนว่า "เปิดโอกาสให้กรรมการศึกษาได้แสดงออกในงานสำคัญของโรงเรียน"

ส่วนข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งกรรมการศึกษาจากความเห็นชอบของประชาชนนั้นมีทั้งข้อดี และข้อเสียดังนี้ ข้อดีคือ จะได้กรรมการศึกษาที่ประชาชนให้ความเชื่อถือ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมใดๆ สามารถขอความร่วมมือจากชุมชนได้อย่างพร้อมเพรียง ข้อเสียคือ อาจจะได้คณะบุคคลที่กระจายกันอยู่ไม่เป็นกลุ่มก้อน หรืออาจมีความขัดแย้งกันเป็นการส่วนตัว ทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

ปัญหาที่สอดคล้องกันซึ่งพบจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสาร คือ ผู้บริหาร ไม่ปฏิบัติอย่างจริงจัง จังจกตามคำปรึกษาแนะนำของกรรมการศึกษา สาเหตุเนื่องจากการไม่ให้ความสำคัญแก่กรรมการศึกษา ข้อเสนอแนะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และกรรมการศึกษามีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้บริหารโรงเรียน จากสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของกรรมการศึกษา คือ ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของกรรมการศึกษาอย่างจริงจัง เพราะกรรมการศึกษาเป็นเสมือนตัวแทนของชุมชนที่สะท้อนความต้องการของคนส่วนใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนควรให้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้กรรมการศึกษาได้รับทราบเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำได้ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง อีกทั้งในการปฏิบัติกิจกรรมใดๆ ผู้บริหารควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ปฏิบัติให้ชัดเจน นอกจากข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังเห็นว่าผู้บริหารควรให้คำตอบได้อย่างชัดเจนว่า คำแนะนำของกรรมการศึกษาแต่ละเรื่องสามารถปฏิบัติตามได้หรือไม่ เพราะเหตุใด กรณีใดบ้างที่โรงเรียนสามารถดำเนินการเองได้ และกรณีใดบ้างที่ต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากกรรมการศึกษาหรือชุมชน หรือต้องขอจากงบประมาณประจำปี

2. การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียน พบว่า

2.1 สภาพการปฏิบัติงานความหน้าที่แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือ รายการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ เป็นการขอความช่วยเหลือในเรื่องการจัดหารายได้เพื่อบำรุงการศึกษา การพัฒนาอาคารสถานที่ การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน สอดคล้องกับความคิดเห็นของ "สุรมณัส" (วารสารประชาบาล 2521 : 19) ที่กล่าว

ไว้ว่า กรรมการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการหาวิธีการในการหาเงินเพื่อช่วยเหลือโรงเรียน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2525 : 67-68) เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของกรรมการศึกษาที่ว่า "กรรมการศึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือในการแก้ปัญหาบางประการที่โรงเรียนประสบอยู่และต้องการความช่วยเหลือจากชุมชน เช่น การปรับปรุงอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน และ กรรมการศึกษาช่วยเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ช่วยให้ประชาชนเข้าใจจุดหมายในการดำเนินงานของโรงเรียน จากการศึกษาปฏิบัติดังกล่าวจึงถือได้ว่า กรรมการศึกษา เป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งต่อการแสวงหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการบริหาร และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน" อย่างไรก็ตามการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โยธะกา แก้วปลั่ง ที่พบว่า กรรมการศึกษาปฏิบัติงานค้นหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อพัฒนาโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย (โยธะกา แก้วปลั่ง 2529 : 87) จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิบัติงานค้นหาความช่วยเหลือและความร่วมมือ เป็นบทบาทที่ กรรมการศึกษาปฏิบัติมากที่สุด เพราะสภาพของโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปจะขาดงบประมาณสนับสนุนจึงขอความช่วยเหลือจากชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการจึงสามารถพัฒนาโรงเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการศึกษา ต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

2.2 วิธีแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน พบว่า ได้ใช้วิธีการประชุมกรรมการศึกษา ผู้นำชุมชน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ที่ขอความช่วยเหลือและความร่วมมือ วิธีการศึกษาค้นคว้าตนเอง เพื่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือ เป็นรายบุคคล จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาค้นหาความช่วยเหลือเป็นรายบุคคลจะได้ผลมากที่สุด รองลงมาเป็นการศึกษาค้นหาผ่านกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ เพื่อการพัฒนาโรงเรียน

2.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานค้นหาการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน พบว่า

ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนเท่าที่ควร สาเหตุเนื่องจากความยากจน ความขาดแคลน ไม่มีเวลาให้ความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โยทะกา แก้วปลั่ง (2529 : 93) ที่กล่าวว่าประชาชนส่วนใหญ่ยากจนช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย รองลงมาคือ กรรมการศึกษาไม่มีเวลาและขาดประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ส่วนข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องด้วย ได้แก่ โรงเรียนควรขอความช่วยเหลือด้านแรงงานมากกว่าด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ หรือขอความช่วยเหลือด้านวัสดุที่มีและหาง่ายในท้องถิ่น

ปัญหาที่สอดคล้องกันซึ่งพบจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสาร คือ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและส่วนราชการน้อย เนื่องจากอยู่ห่างไกลจากหน่วยงานและส่วนราชการอื่นๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นอกจากโรงเรียนจะอยู่ห่างไกลแล้วสาเหตุที่สำคัญน่าจะ ได้แก่ กรรมการศึกษาขาดการติดต่อประสานงานอย่างต่อเนื่องกับหน่วยงานและส่วนราชการอื่นๆ

3. ด้านการเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า

3.1 สภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนให้บริการให้ยืมวัสดุครุภัณฑ์แก่ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เช่น วัสดุเครื่องครัว โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องขยายเสียง ซึ่งสอดคล้องกันระหว่างผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสารของโรงเรียน นอกจากนี้ กรรมการศึกษาได้เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนบริการด้านอาคารสถานที่เพื่อให้ชุมชนใช้ประโยชน์ เช่น การจัดกิจกรรมของชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ สอดคล้องกับความเห็นของ มงคล ศรีไพรวรรณ (2515 : 205) ที่ว่าควรปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นแหล่งบริการชุมชนทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม โดยร่วมมือกับองค์การ มูลนิธิ หรือเอกชน ในการจัดบริการด้านสวัสดิการแก่ประชาชน เช่น ในด้านห้องสมุด บ่อน้ำสาธารณะ การอนามัย ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ และสอดคล้องกับความเห็นของ ทวน พิณสุพันธ์ (2528 : 113) ที่กล่าวว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน

ได้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดงานต่างๆ เช่น ใช้หอประชุมจัดงานมงคลสมรสหรืองานชุมนุมต่างๆ เป็นต้น และ ให้ประชาชนในชุมชนได้ใช้สนามกีฬาของโรงเรียนในการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาต่างๆ ได้

จากผลการวิจัยพบอีกว่ากรรมการศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่โดยประสานงานให้โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โยทะกา แก้วปลั่ง (2529 : 88) ที่พบว่า บทบาทที่กรรมการศึกษาปฏิบัติมากที่สุด คือ เสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น วันสำคัญประจำท้องถิ่น

3.2 วิธีการเสนอแนะและประสานงานของกรรมการศึกษา ผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสารมีความสอดคล้องกัน ได้แก่ วิธีการประชุมกรรมการศึกษาเพื่อเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ใช้วิธีการคิดต่อด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการที่โรงเรียนสามารถรับรู้ความต้องการของชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ ทำให้บริการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งตรงข้ามกับวิธีการประชุมกรรมการศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเสนอแนะการให้บริการ

วิธีการที่ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยอีกประการหนึ่งคือ การตั้งกรรมการและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ แม้ว่าจะมีการปฏิบัติกันน้อยแต่จะเกิดประโยชน์แก่โรงเรียนเพราะจะได้บุคคลที่มีความสามารถและรับผิดชอบโดยตรงในการประสานงาน ทำให้โรงเรียนสามารถบริการแก่ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

3.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านเสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนและกรรมการศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานิจ จันโทริ (2528 : 107) ที่พบว่าปัญหาในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน คือ ขาดงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เมื่อ

พิจารณาสาเหตุของปัญหา พบว่า เกิดจากการขาดเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์
 กรรมการศึกษา ไม่มีเวลาประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหาขาด
 การประชาสัมพันธ์นี้ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการศึกษาจะต้องเป็น
 ผู้นำในคณะกรรมการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์พร้อมทั้งเป็นผู้เสนอแนะ
 และใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

ปัญหาที่สอดคล้องกันจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสารของโรงเรียน
 ประการหนึ่งคือ โรงเรียนขาดความพร้อมในการให้บริการ เช่น ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์
 ในการให้บริการตามความต้องการของชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ จากประสบ
 การณ์ของผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะให้บริการวัสดุอุปกรณ์เครื่องครัว
 โต๊ะ เก้าอี้ แก้วชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ ส่วนการบริการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์
 ที่มีราคาสูง เช่น เครื่องไฟฟ้า เครื่องเสียง เครื่องยนต์ เครื่องดนตรี จะมีใน
 โรงเรียนบางแห่งซึ่งมีจำนวนน้อย

4. การปฏิบัติงานด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง
 ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาหมอบหมาย พบว่า

4.1 สภาพการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษา เรื่องการแต่งตั้งคณะทำงาน
 มีการแต่งตั้งคณะทำงานเป็นครั้งคราวเพื่อจัดหารายได้มาบำรุงการศึกษา ซึ่งคณะทำงาน
 ดังกล่าวจะได้รับการแต่งตั้งให้ทำกิจกรรมเป็นครั้งๆ ไป เมื่อปฏิบัติงานสำเร็จแล้วก็จะ
 ยกเลิกคณะทำงาน และถ้ามีการปฏิบัติงานลักษณะเดียวกันในภายหลังก็จะแต่งตั้งคณะ
 ทำงานใหม่ ซึ่งสอดคล้องกันระหว่างผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์
 เอกสารของโรงเรียน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลงานวิจัยดังกล่าวโดยมีเหตุผล
 สนับสนุนดังนี้คือ โรงเรียนไม่ได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจัดกิจกรรมเพียงครั้ง
 เดียวในรอบปี หรือถ้าจัดหลายครั้งก็จะเป็นกิจกรรมที่ไม่ซ้ำกิจกรรมเดิม จำเป็นต้อง
 เปลี่ยนแปลงตัวบุคคลให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดขึ้น สำหรับการแต่งตั้งคณะทำงานที่
 ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดคือ การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสรุปผล
 การปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมาหรือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีประโยชน์แก่คณะครูและ
 กรรมการศึกษาในการนำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลการวิจัย เรื่องการแต่งตั้งคณะทำงานนี้ ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

โยธะกา แก้วปลั่ง (2529 : 33) ที่พบว่า "คณะกรรมการศึกษาไม่มีการแต่งตั้ง
คณะทำงาน ไม่มีการวางแผนการทำงาน

4.2 วิธีการแต่งตั้งคณะทำงานของกรมการศึกษาส่วนใหญ่ใช้การประชุม
คณะกรรมการศึกษาเพื่อปรึกษาหารือกำหนดงานและแต่งตั้งคณะทำงาน วิธีการดังกล่าวนี้
ใช้กับกิจกรรมที่สำคัญ เช่น การจัดงานประจำปีของโรงเรียน การจัดหารายได้เพื่อ
บำรุงการศึกษา จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมที่ใช้บุคลากรจำนวนน้อยจะใช้
วิธีการดังนี้คือ ประธานและเลขานุการคณะกรรมการศึกษาร่วมกัน เป็นผู้กำหนดตัวบุคคล

วิธีการแต่งตั้งคณะทำงานที่ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าเป็นวิธีการที่ดีคือ วิธีการประชุม
คณะกรรมการศึกษาร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อ
ปฏิบัติงาน วิธีการนี้ช่วยให้ผู้อำนวยการได้มีส่วนร่วม เสนอบุคคลที่เห็นว่ามีความรู้ความ
สามารถในการปฏิบัติงาน

4.3 ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่
คณะกรรมการศึกษามอบหมาย ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาคือ คณะทำงานขาดผู้นำในการ
ปฏิบัติงาน คณะทำงานมาปฏิบัติงานไม่เต็มจำนวนที่แต่งตั้ง ปัญหานี้มีส่วนสัมพันธ์กับ
คุณภาพบุคลากร เพราะสาเหตุที่พบมาจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการ
ปฏิบัติงาน ขาดการเสนอแนะจากโรงเรียนและกรมการศึกษา ขาดการสนับสนุน
บุคลากรในชุมชนให้เป็นผู้นำ และโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการติดตามผลการปฏิบัติงาน
จากสภาพโดยทั่วไปของชุมชน เกษตรกรรมจะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน
เช่นงานช่างต่างๆ งานด้านการจัดการและการบริหารงาน ดังนั้นเมื่อแต่งตั้งคณะ
ทำงานจึงขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยประชาชน
ในชนบทขาดความมั่นใจที่จะเป็นผู้นำและถ้าบุคคลใดได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำเรื่องใด
เรื่องหนึ่งจนเป็นที่ยอมรับ จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำในเรื่องอื่นๆอยู่เสมอ ทำให้
ผู้อื่นไม่มีโอกาสแสดงความสามารถในการเป็นผู้นำ ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับปัญหานี้
คือ โรงเรียนควรสร้างบุคลากรในชุมชนให้รู้จักการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรได้รับการพิจารณาในการแต่งตั้ง
คณะทำงานของกรมการศึกษา คือ ขาดการแต่งตั้งคณะทำงานเป็นการถาวร ทำให้
ขาดผู้รับผิดชอบงานอย่างต่อเนื่อง สาเหตุที่พบได้แก่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีงานประจำ

ส่วนตัวไม่สามารถรับภาระหน้าที่ดังกล่าวได้ ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ประสานงานให้งานดำเนินไปอย่างต่อเนื่องหรือแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานจากบุคคลที่ให้ความสนใจในกิจการของโรงเรียน สามารถอุทิศเวลาให้กับงานของโรงเรียน จากปัญหา สาเหตุ และข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบอย่างต่อเนื่องในกรณีทำงานต้องปฏิบัติเป็นประจำจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความชำนาญในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และทำให้คณะทำงานสรรหาบุคคลในชุมชนร่วมปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น คณะทำงานฝ่ายรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับอาคารสถานที่ คณะทำงานฝ่ายแสงเสียง และไฟฟ้า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาได้ปฏิบัติงานครบทั้ง 4 ด้าน ตามวิธีการที่เห็นว่าเหมาะสมกับท้องถิ่น ในการปฏิบัติงานพบว่าประสบปัญหาในด้านต่างๆหลายประการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและเกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงขอให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในระดับต่างๆดังนี้

ระดับโรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูควรพิจารณาคัดเลือกกรรมการศึกษาร่วมกับผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถความตั้งใจช่วยเหลือโรงเรียนและอุทิศเวลาให้กับโรงเรียนอย่างแท้จริง

2. โรงเรียนควรคัดเลือกประธานกรรมการศึกษาที่มีเวลาเพียงพอที่จะเป็นผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจไม่ใช่ผู้มีตำแหน่งในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน แต่ควรเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้นำในชุมชนนั้นๆ สำหรับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้นำอื่นๆในชุมชน โรงเรียนควรแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาของ

คณะกรรมการศึกษา เหตุผลที่สำคัญคือ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้นำในชุมชน ทำงานมีภารกิจที่รับผิดชอบมากมาย ไม่สามารถทำหน้าที่ประธานกรรมการศึกษาได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ

3. โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมกรรมการศึกษาเป็นประจำ อาจจะเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้เกิดการประสานงานอย่างต่อเนื่อง กรรมการศึกษาจะได้รับทราบแนวปฏิบัติและปัญหาของโรงเรียน ทำให้เห็นแนวทางในการช่วยเหลือโรงเรียนยิ่งขึ้น

4. การจัดกิจกรรมที่สำคัญของโรงเรียนทุกครั้งควรเชิญกรรมการศึกษาเข้าร่วมปรึกษาหารือและร่วมดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูกับกรรมการศึกษา และมีความเข้าใจในการดำเนินงานของโรงเรียนพร้อมที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

5. ควรให้กรรมการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จะทำให้คณะกรรมการศึกษาได้เห็นทิศทางการพัฒนาโรงเรียนและให้การสนับสนุนพร้อมทั้งสามารถประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่น ๆ ในชุมชนร่วมกันสนับสนุนการปฏิบัติงานและการพัฒนาโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น

6. ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีตำแหน่งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อคณะกรรมการศึกษาด้วยการนำข้อตกลงในที่ประชุมมาปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อโรงเรียน

ระดับกลุ่มโรงเรียน

7. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาควรสนับสนุนให้มีการประชุมคณะกรรมการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนร่วมกันอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของกรรมการศึกษาและเพื่อให้กรรมการศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนของตน

8. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาควรสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาด้วยการเผยแพร่ผลงาน ยกย่องชมเชยให้คณะครูในกลุ่มโรงเรียนและประชาชนทั่วไปได้ทราบโดยทั่วกัน

ระดับอำเภอ

9. สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอซึ่งมีหน้าที่ เร่งรัด กำกับ นิเทศติดตามผล การปฏิบัติงานของโรงเรียน ควรติดตามตรวจสอบผลการ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนประถมศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ในโอกาสต่อไป

10. สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอควร สนับสนุนการ ปฏิบัติงานของ กรรมการศึกษาด้วยการ เผยแพร่ผลงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น มอบเกียรติบัตรหรือของที่ระลึกในโอกาสอันควร เป็นต้น

ระดับจังหวัด

11. สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดควรวางนโยบายเกี่ยวกับกรรมการศึกษา ให้ชัดเจนเพื่อให้กรรมการศึกษาได้ตระหนักถึงหน้าที่และภารกิจที่มีต่อโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในปัจจุบันสภาพสังคมโดยทั่วไปเจริญก้าวหน้าขึ้น โรงเรียนเป็น สถาบันหนึ่งในชุมชนจำ เป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคม ในอนาคต

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย